Národná správa Slovenskej republiky o pokroku pri dosahovaní cie•ov

Správa Slovenskej republiky pod•a •lánku 3 odsek (3) Smernice 2001/77/ES Európskeho parlamentu a Rady z 27. septembra 2001 o podpore elektrickej energie vyrábanej z obnovite•ných zdrojov energie na vnútornom trhu s elektrickou energiou

Úvod

Táto správa je vypracovaná na základe Smernice •. 2001/77/ES o podpore elektrickej energie vyrábanej z obnovite•ných zdrojov energie, ktorá v •lánku 3 odsek (3) ukladá •lenským krajinám EÚ zverejni• každé dva roky správu o pokroku dosiahnutom pri plnení národných indikatívnych cie•ov, berúc do úvahy klimatické faktory, ktoré by mohli ovplyvni• dosahovanie týchto cie•ov a ktorá nazna•í, v akom rozsahu sú prijaté opatrenia v súlade s národným záväzkom týkajúcim sa zmeny klímy**.**

1. Opatrenia na vyššie využívanie OZE na výrobu elektriny

Implementácia smernice •. 2001/77/ES bola zabezpe•ená prijatím legislatívnych noriem v rokoch 2004 a 2005. V tom období prijaté zákony, resp. ich novelizácie zabezpe•ovali základný právny rámec pre zvyšovanie výroby elektriny z obnovite•ných zdrojov energie, pri•om podporným mechanizmom je povinnos• vykupova• elektrinu z obnovite•ných zdrojov energie (OZE), stanovenie pevných výkupných cien takto vyrobenej elektriny a jej prednostného prenosu a distribúcie.

V roku 2009 bol schválený zákon •. 309/2009 Z. z. o podpore obnovite•ných zdrojov energie a vysoko ú•innej kombinovanej výroby a o zmene a doplnení niektorých zákonov (• alej len zákon •. 309/2009 Z. z.).

Zákon •. 309/2009 Z. z. zlepšil fungovanie trhu s elektrinou v oblasti obnovite•ných zdrojov energie a vytvoril stabilné podnikate•ské prostredie. Zabezpe•il dlhodobú garanciu výkupných cien na 15 rokov. Zvýhodnil výstavbu malých zariadení, ktoré využívajú lokálne obnovite•né zdroje energie.

Výkupné ceny elektriny z OZE stanovuje Úrad pre reguláciu sie•ových odvetví všeobecne záväzným právnym predpisom - výnosom. Pri stanovení ceny zoh•ad•uje druh obnovite•ného zdroja energie, použitú technológiu, termín uvedenia zariadenia na výrobu elektriny do prevádzky a ve•kos• inštalovaného výkonu zariadenia. Takto stanovená cena platí pre výrobcu elektriny, ktorý postavil zariadenie v danom roku na obdobie 15 rokov. Navyše cena po splnení ur•itých podmienok môže by• zvýšená koeficientom, ktorý zoh•ad•uje jadrovú infláciu a použitú technológiu. Pri stanovení ceny na nasledujúce obdobie pre zariadenia, ktoré sa postavia v tomto období, cena sa nemôže zníži• o viac ako 10 %.

Zákon podporuje aj využívanie zuš•achteného druhu bioplynu – biometánu. Po splnení technických podmienok je umožnený prednostný prístup biometánu do distribu•nej siete a jeho distribúcia. Podpora sa poskytuje výrobcovi elektriny z biometánu, ktorý vyrába elektrinu v kombinovanej výrobe.

2. Opatrenia na zabezpe•enie spo•ahlivosti záruk o pôvode

Pod•a zákona •. 309/2009 Z.z. záruky o pôvode elektriny z obnovite•ných zdrojov energie vydáva na základe žiadosti výrobcu nezávislý orgán – Úrad pre reguláciu sie•ových odvetví (URSO).

Potvrdenie o pôvode elektriny z obnovite•ných zdrojov energie obsahuje

a) identifika•né údaje výrobcu elektriny z obnovite•ných zdrojov energie, ktorému sa potvrdenie vydáva,

b) typ a inštalovaný výkon zariadenia,
c) dátum uvedenia zariadenia do prevádzky alebo rekonštrukcie alebo modernizácie technologickej •asti energetického zariadenia,
d) špecifikáciu obnovite•ného zdroja energie, z ktorého je elektrina vyrobená,
e) miesto výroby a množstvo elektriny vyrobenej z obnovite•ných zdrojov energie za obdobie, na ktoré sa potvrdenie vydáva,
f) výšku investi•nej pomoci zo štátneho rozpo•tu.

Potvrdenie o pôvode elektriny z obnovite•ných zdrojov energie za uplynulý kalendárny rok vydá URSO, ak elektrina bola vyrobená z obnovite•ných zdrojov energie, a to v rozsahu skuto•nej výroby elektriny s korekciou množstva vyrobenej elektriny, na ktorú už bolo za uvedené obdobie potvrdenie vydané.

Potvrdenie o pôvode elektriny z obnovite•ných zdrojov energie na nasledujúci kalendárny rok vydá URSO, ak
a) výrobca elektriny z obnovite•ných zdrojov energie odovzdal údaje o skuto•nej výrobe elektriny za predchádzajúci kalendárny rok,
b) elektrina vyrobená z obnovite•ných zdrojov energie zodpovedá o•akávaným možnostiam zariadenia uvedenej v žiadosti.

Po splnení uvedených podmienok sa potvrdenie o pôvode vyrobenej elektriny vydá žiadate•ovi v lehote do 30 dní. O vydaných potvrdeniach o pôvode elektriny vyrobenej z obnovite•ných zdrojov a o skuto•nej dodávke elektriny z týchto zdrojov sa vedie evidencia. Potvrdenie o pôvode vyrobenej elektriny, ktoré bolo vydané v •lenských štátoch Európskej únie, platí aj v Slovenskej republike.

Záruka pôvodu elektriny z obnovite•ných zdrojov energie, ktorá bola vydaná v •lenských štátoch Európskej únie na základe mechanizmu zaru•ujúceho presnos• a spo•ahlivos• vydávania záruk pôvodu, platí ako potvrdenie o pôvode elektriny z obnovite•ných zdrojov energie pod•a tohto zákona aj v Slovenskej republike.

3. Výroba elektriny

Výroba elektriny z OZE pod•a jednotlivých druhov OZE v rokoch 2003 až 2008 je uvedená v tabu•ke •.1.

Tab. 1: Výroba elektriny z OZE

	2003 [GWh]	**2004 [GWh]**	**2005 [GWh]**	**2006 [GWh]**	**2007 [GWh]**	**2008 [GWh]**
Vodná energia	3 480	4 100	4 638	4 399	4 451	4 039
Geotermálna energia	0	0	0	0	0	0
Slne•ná energia	0	0	0	0	0	0
Veterná energia	2	6	6	6	8	7
Biomasa	98	18	27	368	463	502
Bioplyn	2	2	5	8	11	15
Spolu	**3 582**	**4 126**	**4 676**	**4 781**	**4 933**	**4 563**
Podiel na celkovej spotrebe elektriny	12,4 %	14,4 %	16,4 %	16,1 %	16,6 %	15,3 %

Zdroj: MH SR

Podiel elektriny vyrobenej z OZE na celkovej spotrebe elektriny v roku 2008 dosiahol 15,3 %. Od roku 2006 významne narástla výroba elektriny z biomasy prostredníctvom spoluspa•ovania v rekonštruovaných zariadeniach a zvýšením výroby v existujúcich.

Na Slovensku zatia• nebolo inštalované zariadenie na výrobu elektriny z geotermálnej energie. Hoci potenciál geotermálnych vôd v SR je vhodný najmä na výrobu tepla, pripravuje sa výstavba prvej geotermálnej elektrárne v okolí Košíc.

Využívanie slne•nej energie na výrobu elektriny prostredníctvom fotovoltických •lánkov bolo zanedbate•né a predstavuje výrobu elektriny menej ako 0,05 GWh. Táto výroba nie ani štatisticky vykazovaná, pretože ide o ve•mi malé systémy, ktoré nie sú zapojené do elektriza•nej sústavy a sú využité len na ú•ely osvetlenia. Doteraz bolo inštalovaných cca 60 kW, ktoré sa využívajú najmä na osvetlenie vo verejných telefónnych automatoch a na pomocné osvetlenie na prenosovej elektriza•nej sústave.

Záver

Podiel výroby elektriny na celkovej spotrebe elektriny sa od roku 2003 zvýšil z 12,4 % na 15,3 % v roku 2008. Výroba elektriny sa zvýšila v malých vodných elektrár•ach, avšak vzh•adom na inštalovaný výkon ve•kých vodných elektrární, celková výroba elektriny z vodnej energie bola ovplyvnená klimatickými podmienkami. Významne narástla výroba elektriny z biomasy inštalovaním nových zariadení a zvýšením výroby v existujúcich. Biomasa je obnovite•ným zdrojom energie, ktorý má v SR najvä•ší technický potenciál a významne prispieva k nárastu podielu OZE na kone•nej spotrebe energie. Slovensko zaznamenalo zvýšenie podielu OZE na kone•nej spotrebe energie z 3,7 % v roku 2000 na 7 % v roku 2008.

V období •erpania štrukturálnych fondov v rokoch 2004 – 2006 bola poskytnutá podpora pre podnikate•ské subjekty na rozvoj využívania OZE zo Sektorového opera•ného programu Priemysel a služby vo výške 555 mil. Sk (16 mil. EUR). V rámci tohto obdobia bolo podporených 8 projektov na biomasu a 5 projektov na výstavbu malej vodnej elektrárne.

Ceny elektriny z OZE stanovované Úradom pre reguláciu sie•ových odvetví od roku 2005 boli každoro•ne zvyšované minimálne o infláciu, •o viedlo k vyššiemu záujmu o výstavbu zariadení. Stanovovanie výkupných cien elektriny z OZE výnosom Úradu pre reguláciu sie•ových odvetví bez ich garancie na dlhšie •asové obdobie spôsobilo, že nedochádzalo k o•akávanému rozvoju výroby elektriny z OZE. Tento nedostatok sa riešil *zákonom •. 309/2009 Z. z. o podpore obnovite•ných zdrojov energie a kombinovanej výroby elektriny a tepla a o zmene a doplnení niektorých zákonov.*

Už po•as obdobia schva•ovania tohto návrhu zákona bol zaznamenaný vysoký záujem investorov v oblasti výstavby bioplynových staníc, vodných a slne•ných elektrární. Tento záujem sa prejaví zvýšením výroby elektriny najmä v roku 2010.